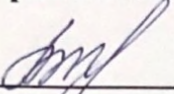

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ**

**ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ І МУЗЕЙНО-ТУРИСТИЧНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ
КАФЕДРА ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ**

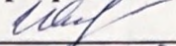
ЗАТВЕРДЖУЮ:

Гарант освітньо-професійної програми
доц. Марина ЗАЙЦЕВА

25 серпня 2020 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Проректор з навчальної
роботи
проф. Інна СТАШЕВСЬКА

27.08 2020 р.

**Силабус
навчальної дисципліни**

«ГЕОГРАФІЯ ТУРИЗМУ»

Освітня програма — Туризмознавство

Спеціальність — 242 Туризм

Галузь знань — 24 Сфера обслуговування

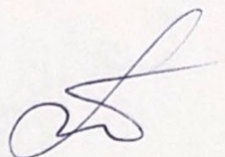
Ступінь вищої освіти — бакалавр

Харків - 2020

Силабус склала
старший викладач кафедри туристичного бізнесу
Шумлянська Наталя Володимирівна

Силабус затверджено на засіданні кафедри туристичного бізнесу,
протокол № 2 від «25» серпня 2020 р.

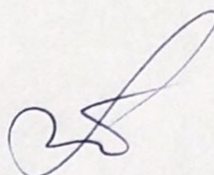
Завідувач кафедри туристичного бізнесу,
доктор наук з культурології, доцент

Любов БОЖКО

Силабус затверджено на засіданні групи забезпечення спеціальності «Туризм»,
протокол № 2 від «25» серпня 2020 р.

Голова групи забезпечення
доктор наук з культурології, доцент

Любов БОЖКО

1. Загальна інформація про дисципліну

1	Назва дисципліни	Географія туризму
2	Викладач	Шумлянська Наталя Володимирівна
3	Контактні дані викладача (роб.тел., емейл)	natalia_shumlianska@xdak.ukr.education
4	Статус дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	обов'язкова
5	Рік підготовки	1
6	Семестр	1
7	Лекції (год.)	20
8	Практичні (семінарські, лабораторні) заняття (год.)	20
9	Самостійна робота (год.)	80
10	Індивідуальна робота (год.)	—
11	Кількість кредитів	4
12	Загальна кількість годин	120
13	Види поточного контролю	поточне опитування, контрольні тестування, реферати, ситуаційні завдання
14	Вид підсумкового контролю	екзамен

2. Анотація дисципліни

2.1. Місце дисципліни в програмі навчання

«Географія туризму» є освітнім компонентом програми, який призначений для поглиблення розуміння здобувачами основних підходів та методів географічного дослідження і характеристики туристських ресурсів. Навчальна дисципліна є необхідною навчальною базовою при підготовці фахівців для туристичної індустрії за спеціальністю 242 «Туризм». Вивчення «Географії туризму» пов'язано з усіма дисциплінами географічного блоку, а також буде сприяти більш якісному освоєнню студентами напряму підготовки «Туризм» комплексу фахових дисциплін з організації туризму, менеджменту і маркетингу в туризмі. Обов'язкові дисципліни, вивчення яких безпосередньо спирається на дану дисципліну: Туристичне країнознавство, Рекреаційні комплекси світу, Організація туристичних подорожей, Основи туризмознавства, Туроперейтинг, Історія туризму, Рекреалогія, Туристичні ресурси України та інші.

2.2. Пререквізити та постреквізити дисципліни

Географія туризму – обов'язкова дисципліна, що вивчає країни і регіони, які являють інтерес для туризму і формує базис для формування фахових географічних знань. Специфічний підхід географії туризму, що відрізняє дану дисципліну від інших напрямів географії, полягає в тому, що її цікавить не комплексне дослідження природи, населення і господарства тієї або іншої країни і не встановлення характеру взаємодії між людським суспільством і географічним середовищем, а вивчення і опис тих особливостей природи, клімату, ландшафту, флори і фауни країни, які роблять її привабливою як туристський об'єкт.

2.3. Мета вивчення дисципліни – є формування системи теоретичних компетентностей з теорії і методології географічних досліджень та туристичного ресурсознавства, формування фахового світогляду щодо територіальної організації та умов розвитку спеціалізованих видів туризму в регіонах та країнах світу.

2.4. Завдання вивчення дисципліни.

Основними завданнями навчальної дисципліни є теоретична і практична підготовка майбутніх туризмознавців з питань:

- теоретико-методологічних засад географії туризму;
- особливостей методології та методики проведення географічних досліджень у сфері туризму;
- туристичного ресурсознавства та застосування регіонального підходу до географічної характеристики природних та культурно-історичних ресурсів туризму;
- комплексної географічної характеристики спеціалізованих видів туризму, що виступають інформаційною базою для формування програм перебування туристів, розробки спеціальних турів та умовою розвитку програмного туризму.

2.5. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни.

1. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і

суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

2. Прагнення до збереження навколишнього середовища.
3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
4. Вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми.
5. Здатність працювати в команді та автономно.
6. Знання і розуміння предметної області своєї професії та специфіки професійної діяльності.
7. Здатність аналізувати туристичний потенціал територій.
8. Здатність орієнтуватись в організації туристично-рекреаційного простору, аналізувати діяльність суб'єктів індустрії туризму на всіх рівнях управління.
9. Здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал.
10. Здатність працювати у міжнародному середовищі на основі позитивного ставлення до несхожості до інших культур, поваги до різноманітності та мультикультурності, розуміння місцевих і професійних традицій інших країн, розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці.

2.6. Результати навчання.

Результати вивчення даної освітньої компоненти деталізують такі програмні результати навчання:

1. Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ.
2. Пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору.
3. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території.
4. Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття.
5. Управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері.

3. Політика дисципліни

3.1. Політика виставлення оцінок (пропущені заняття, відпрацювання пропусків): кожна оцінка виставляється відповідно до розроблених викладачем та заздалегідь оголошених студентам критеріїв, а також мотивується в індивідуальному порядку на вимогу студента; у випадку не відпрацювання студентом усіх передбачених занять до екзамену він не допускається; пропущені заняття обов'язково мають бути відпрацьовані. Форму і час відпрацювання студент та викладач взаємопогоджують.

3.2. Політика академічної поведінки та доброчесності (плагіат, поведінка в аудиторії): конфліктні ситуації мають відкрито обговорюватись в академічних групах з викладачем, необхідно бути взаємно толерантним, поважати думку іншого. Плагіат та інші форми нечесної роботи неприпустимі. Недопустимі підказки і списування у ході семінарських занять, контрольних роботах, на іспиті.

Норми академічної етики: дисциплінованість; дотримання субординації; чесність; відповідальність; робота в аудиторії з відключеними мобільними телефонами.

4. Програма навчальної дисципліни:

Тематика курсу					
Тема, план лекції	Форма заняття	Літера тура	Завдання, год.	Вага оцінки, балів	Форми контролю
Тема 1. Географія туризму як наукова дисципліна	Лекція, семінарське заняття	1-4	4	6	Опитування на семінарі, реферат
Тема 2. Методологія та методика географічних досліджень в туризмі	Лекція, семінарське заняття	1-3	4	6	Опитування на семінарі
Тема 3. Географія	Лекція,	1-4	4	6	Опитуван

туристських потоків, доходів та витрат	Семінарське заняття				ня на семінарі
Тема 4. Класифікація та географічна оцінка туристичних ресурсів	Лекція, Семінарське заняття	1-4, 15	4	6	Опитування на семінарі
Тема 5. Географія рекреаційних видів туризму	Лекція, Семінарське заняття	1-4, 16	4	6	Опитування на семінарі, реферат і презентація
Тема 6. Географія активних видів туризму	Лекція, Семінарське заняття	1-3,	4	6	Опитування на семінарі, реферат і презентація
Тема 7. Географія культурно-пізнавального та подієвого туризму	Лекція, Семінарське заняття	1-3,	4	6	Опитування на семінарі, реферат і презентація
Тема 8. Географія ділового туризму	Лекція, Семінарське заняття	1-3,	4	6	Опитування на семінарі, реферат і

					презентація
Тема 9. Географія релігійного туризму та паломництва	Лекція, Семінарське заняття	1-3,	4	6	Опитування на семінарі, реферат і презентація
Тема 10. Географія міського, сільського та екологічного туризму	Лекція, Семінарське заняття	1-3, 14, 17, 18	4	6	Опитування на семінарі, дискуссія, реферат і презентація
Всього			40	60	

Тематика семінарських (або практичних) занять

Семінарське заняття № 1.

Тема: Сучасні наукові концепції та моделі географії туризму

Питання для обговорення

1. Охарактеризувати геопросторові моделі туризму.
2. Розглянути моделі туристських переміщень.
3. Охарактеризувати модель розкладу відстані.
4. Порівняти структурні моделі туризму.
5. Розглянути модель територіально-рекреаційної системи.
6. Охарактеризувати моделі «відбуття - прибуття».
7. Розглянути концепцію сталого розвитку туризму.

Література

1-4

Семінарське заняття № 2

Тема: Методи збору та обробки географічної інформації

Питання для обговорення

1. Розглянути методи збору географічної інформації.
2. Охарактеризувати оціночні методи.
3. Розглянути систему індикаторів та класифікаційних ознак, що використовується в географії туризму.
4. Описати критерії типологічного аналізу території для географії туризму.
5. Охарактеризувати структурно-логічні моделі О.Бейдика.
6. Розглянути рейтингові методи.
7. Охарактеризувати картографічний метод та форми його використання в географії туризму.

Література

1-3

Семінарське заняття № 3

Тема: Підходи до класифікації туристичних ресурсів

Питання для обговорення

1. Охарактеризувати сутнісний підхід до класифікації туристичних ресурсів.
2. Визначити в чому полягає підхід до класифікації туристичних ресурсів П. Дефера.
3. Розглянути класифікацію туристичних ресурсів О.Бейдика.
4. Охарактеризувати діяльнісний підхід до класифікації туристичних ресурсів.
5. Розглянути ціннісний підхід до класифікації туристичних ресурсів.
6. Які туристичні ресурси задіяні в сучасних світових та національних конкурсах-проектах?
7. Як класифікують туристичні ресурси за ступенем використання та за обсягами туристських потоків?

Література

1-4, 15

Семінарське заняття № 4

Тема: Географічна оцінка природних туристичних ресурсів

Питання для обговорення

1. Які кліматичні умови є комфортними?
2. Що таке кліматичні курорти та курортні місцевості?
3. Дайте географічну оцінку бальнеологічних ресурсів.
4. Що таке ландшафтні та орографічні туристичні ресурси?
5. Як визначається туристична привабливість природно-антропогенних біотичних ресурсів?
6. Дайте географічну оцінку біотичних туристичних ресурсів.
7. Дайте географічну оцінку водних туристичних ресурсів.

Література

1-3

Семінарське заняття № 5.

Тема: Географія купально-пляжного, лікувально-оздоровчого, розважального та круїзного туризму

Питання для обговорення

1. Географія центрів купально-пляжного туризму в туристичних регіонах світу і в Україні.
2. Географія лікувально-оздоровчого туризму в туристичних регіонах світу і в Україні.
3. Географія центрів розважального туризму в туристичних регіонах світу і в Україні.
4. Географія районів розвитку круїзного туризму в світі.
5. З'ясувати де на карті світу знаходяться крупні центри купально-пляжного туризму. Охарактеризувати їх.
6. З'ясувати де на карті світу знаходяться центри лікувально-оздоровчого туризму. Охарактеризувати їх.
7. З'ясувати де на карті світу знаходяться основні центри розважального туризму. Охарактеризувати їх.

8. З'ясувати де на карті світу знаходяться основні круїзні маршрути. Охарактеризувати їх.

Література

1-4, 16.

Семінарське заняття № 6.

Тема: Географія центрів активних видів туризму

Питання для обговорення

1. Географія центрів розвитку гірськолижного туризму в світі та Україні.
2. Географія центрів та регіонів розвитку дайв-туризму в світі та Україні.
3. Географія центрів розвитку гольф-туризму в регіонах світу.
4. Географічна характеристика екстремального та пригодницького туризму в Україні та регіонах світу.
5. З'ясувати де на карті світу знаходяться та охарактеризувати основні центри та регіони розвитку гірськолижного туризму в Україні, Європейському туристичному регіоні, світі.
6. З'ясувати де на карті світу знаходяться та охарактеризувати основні центри та регіони дайв-туризму.
7. З'ясувати де на карті світу знаходяться та охарактеризувати центри та регіони розвитку екстремальних та пригодницьких видів туризму в Україні, Європейському туристичному регіоні, світі.

Література

1-3

Семінарське заняття № 7.

Тема: Географія центрів культурно-пізнавального і подієвого туризму

Питання для обговорення

1. Визначити центри культурно-пізнавального туризму в світі.
2. Визначити центри культурно-пізнавального туризму в Україні.
3. Визначити центри подієвого туризму в світі.
4. Визначити центри подієвого туризму в Україні.

5. З'ясувати де на карті світу знаходяться та охарактеризувати найбільш атрактивні маршрути та регіони розвитку культурно-пізнавального туризму.
6. З'ясувати де на карті світу знаходяться та охарактеризувати найбільш активні маршрути та регіони розвитку подієвого туризму.

Література

1-3

Семінарське заняття № 8.

Тема: Географія центрів ділового туризму.

Питання для обговорення

1. Визначити центри ділового туризму в світі.
2. Визначити центри ділового туризму в Україні.
3. Види інсентив- поїздок у світі.
4. Географія центрів конгресно-виставкового туризму.
5. Нанести на контурну карту центри конгресно-виставкового туризму.

Охарактеризувати їх.

6. Позначити на контурній карті центри інсентив-туризму. Скласти їх характеристику.
7. Визначити та нанести на контурну карту центри МІСЕ-поїздок.

Література

1-3

Семінарське заняття № 9.

Тема: Географія релігійних і культових центрів.

Питання для обговорення

1. Географія центрів релігійного туризму у християнстві.
2. Географія центрів релігійного туризму у ісламі.
3. Географія центрів релігійного туризму у буддизмі.
4. Географія центрів релігійного туризму у іудаїзмі.
5. Географія центрів релігійного туризму у індуїзмі.
6. Визначити особливості християнського паломництва.

7. Розглянути специфіку мусульманського хаджу.
8. З'ясувати особливості релігійних турів буддистів.
9. Охарактеризувати релігійні свята іудеїв і туристичні подорожі в період свят.
10. Визначити особливості паломницьких турів індуїстів.

Література

1-3

Семінарське заняття № 10.

Тема: Географічна характеристика міського, сільського та екологічного туризму

Питання для обговорення

1. Світові туристичні міста – мегаполіси їх характеристика.
2. Географія розвитку сільського туризму в Україні та світі.
3. Географія центрів та регіонів розвитку екологічного туризму в туристичних регіонах світу та в Україні.
4. Туризм в мегаполісах та його географічна оцінка в умовах глобалізації.
5. Туристичний потенціал міст – найвідоміших туристських центрів світу.
6. Охарактеризувати моделі організації сільського туризму на реальних прикладах.
7. Проаналізувати за допомогою прикладів види екологічного туризму.
8. Географія національних природних парків світу.

Література

1-3, 14, 17, 18

Самостійна робота

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Країни «активного» та «пасивного» туризму	8
2	Джерела інформації географії туризму	8
3	Проблеми освоєння та користування туристичними ресурсами	8
4	Природні туристичні ресурси	8
5	Географічна оцінка культурно-історичних туристичних ресурсів	8
6	Географічна характеристика рекреаційних видів туризму	8

7	Активні види туризму	8
8	Характеристика подієвого туризму	8
9	Географія релігійного туризму	8
10	Географічна характеристика міського, сільського та екологічного туризм	8
	Всього	80

6. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Рівень досягнення запланованих результатів навчання перевірятиметься за допомогою таких форм контролю:

- 1) диспути, доповіді, проблемні семінари, індивідуальні роботи;
- 2) тестування, опитування, проблемні семінари, моделювання професійних ситуацій;
- 3) обговорення, презентації та виступи, дискусія, мозковий штурм;
- 4) есе, рецензії, реферати, огляди, виконання письмових завдань.

Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Географія туризму» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Для екзамену

Розділ 1 Теми 1-3	Розділ 2 Теми 4-6	Розділ 3 Теми 7-10	Підсумковий контроль (іспит)
20%	20%	20%	40%
6 тиждень	11 тиждень	16 тиждень	Екзаменаційна сесія

Шкала оцінювання:

За шкалою ТНЕУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)

1-34	F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

7. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Найменування	Номер теми
1.	Опорні конспекти лекцій;	1-10
2.	Навчальні посібники;	1-10
3.	Силабус;	1-10
4.	Збірка тестових і контрольних завдань для поточного оцінювання навчальних досягнень студентів;	1-10
5.	Засоби підсумкового контролю (комплект тестових завдань для підсумкового контролю)	1-10

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література:

1. Географія туризму : прогр. та навч.-метод. матеріали навч. дисципліни для бакалаврів напряму підготовки: 6.140103 — туризм факультет управління та бізнесу / Харк. держ. акад. культури; розробн. Н В. Шумлянська. Харків : ХДАК, 2013. — 38 с.

2. Кузик С.П. Географія туризму : навч. Посібник. Київ : Знання, 2011. – 271 с.

3. Некос С.В. Курс лекцій та методичні рекомендації з курсу «Географія туризму». Харків, ХНПУ ім. Г.С.Сковороди, 2016. – 43 с.

4. Рутинський М. Й. Географія туризму України: Навч.-метод. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2004. — 160 с.

Допоміжна література:

5. Любіцева О.О., Панкова Є.В., Стафійчук В.І. Туристичні ресурси України: Навч. посіб. /О.О.Любіцева, Є.В. Панкова, В.І.Стафійчук. Київ: Альтерпрес, 2007. — 369 с.

6. Мальська М.П., Антонюк Н.В., Ганич Н.М. Міжнародний туризм і сфера послуг: Підручник. Київ: Знання, 2008. — 661 с.

7. Смаль І. В. Туристичні ресурси світу: Навч. посіб. Ніжин: Вид-во Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, 2010. — 336 с.

10.Бейдик О. О. Рекреаційно-туристські ресурси України: методологія та методика аналізу, термінологія, районування. Київ: ВПЦ «Київ, ун-т», 2001. — 395 с.

11. Бейдик О. О. Словник-довідник з географії туризму, рекреології та рекреаційної географії. Київ: Палітра, 1997. — 130 с.

12. География международного туризма: Зарубежные страны: Учеб. пособ. /Авт.-сост. Л.М. Гайдукевич, С.А. Хомич, В.А. Клицунова и др. Минск.: Аверсэв, 2004. — 252 с.

13. География международного туризма: Страны СНГ и Балтии: Учеб. пособ. /Авт.-сост. Л.М. Гайдукевич, С.А. Хомич, Я.И. Аношко и др. Минск: Аверсэв, 2004. — 252 с.

14.Шумлянська Н. В. Етнокультурні напрями трансформації екологічного туризму в умовах глобалізації // Культура України : зб. наук. пр. Харків : ХДАК, 2017. Вип. 58. С. 94-99.

15.Шумлянська Н. В. Історія та проблеми використання в туризмі ресурсів садово-паркового комплексу села Старий Мерчик на Харківщині. Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015 р. С. 140-141. (у співавт.)

16.Шумлянська Н. Сучасний розвиток медичного туризму в Україні // Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку. Матеріали міжнарод. наук. конф. (21-22 листопада 2019 р.) / Харківська державна академія культури. Харків : ХДАК, 2019. С. 94-96.

17.Лиман С. І., Шумлянська Н. В. «Букові праліси Карпат» – об’єкт усесвітньої спадщини ЮНЕСКО: проблеми та перспективи використання в туризмі // Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку. Матеріали міжнарод. наук. конф. (23-24 листопада 2017 р.) / Харківська державна академія культури. — Харків : ХДАК, 2017. — С. 283-284. (у співавт.)

18.Афенченко Г. В., Шумлянська Н. В. Екологічний туризм як форма міжкультурної взаємодії // Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку. Матеріали міжнарод. наук. конф. (28-27 листопада 2016 р.) / Харківська державна академія культури. — Харків : ХДАК, 2016. — С. 47-48. У співавт.

Інтернет-ресурси:

1. Офіційний сайт Державного комітету статистики України Державної служби туризму і курортів. –www.ukrstat.gov.ua.
2. Офіційний сайт Державної служби туризму і курортів України. www.tourism.gov.ua.
3. Офіційний сайт Міністерства закордонних справ України. – www.mfa.gov.ua/mfa/ua/publication/content/1865.htm.
4. Туристичний портал. –<http://www.tour.com.ua>.
5. Tourism. – Access made : <http://en.wikipedia.org/wiki/Tourism>
6. World Economic Forum – Access mode : www3.weforum.org//WEF_GCR_TravelTourism_IndexRankingAndComparison_2009.pdf.
7. World Tourism – Access mode: www.world-tourism.org.